

POSTANOWIENIE

Dnia 16 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku I. K.

przy uczestnictwie H. K. - następcy prawnego wnioskodawczynie A. K. , J. J. K. -
następcy prawnego L. K. , K. P. , M. B. , B. B. , J. G. , M. H. , B. H. , B. U. i F. G.,
oraz następców prawnych A. K. z domu K. – M. W. , T. P. , E. K. , B. P., R. G.,
M.S.

i S. B.

o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 16 marca 2021 r.,

na skutek skarg kasacyjnych - wnioskodawczynie i uczestnika postępowania H. K. -

następcy prawnego wnioskodawczynie A. K.

od postanowienia Sądu Okręgowego w G.

z dnia 30 października 2017 r., sygn. akt III Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia obu skarg kasacyjnych do rozpoznania,**
- 2) oddala wniosek uczestnika F. G. o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawczynie I. K. oraz H. K. - uczestnik postępowania o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie - wnieśli - każde z osobna - skargi kasacyjne od postanowienia Sądu Okręgowego w G. z dnia 30 października

2017 r., którym oddalono rewizje wnioskodawczynie oraz uczestnika postępowania H. K. od postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 11 grudnia 1991 r., którym oddalono wniosek.

Wnioskodawczynie oparła wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., podnosząc, że oczywista zasadność skargi wynika z naruszenia art. 234 k.p.c. w zw. z art. 339, art. 340 i art. 341 k.c. poprzez odmowę uznania przez sąd reguł wyrażonych w wiążących domniemaniach prawnych, a także z nieuzasadnionego - zdaniem skarżącej - przyjęcia związania uzasadnieniem i ustaleniami faktycznymi zawartymi w prawomocnych orzeczeniach innych sądów w sprawie o uregulowanie własności gospodarstwa rolnego; pominięcie faktu posiadania spornej nieruchomości przez wnioskodawczynię oraz przyjęcie, że podejmowanie czynności rozporządzających przez właściciela nieruchomości samo w sobie wyklucza istnienie stanu faktycznego posiadania tej nieruchomości przez wnioskodawczynię.

Uczestnik postępowania natomiast oparł wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania na przesłankach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Skarżący wiąże oczywistą zasadność skargi z konsekwencjami przyjęcia, że wejście w posiadanie samoistne wymaga uzasadnionego przekonania o prawie własności nieruchomości, a także z przyjęciem, że Sąd jest związany ustaleniami poczynionymi w sprawach o uregulowanie własności gospodarstwa rolnego oraz o zobowiązanie do przeniesienia własności zajętej działki. Ponadto skarżący dostrzega w sprawie zagadnienie prawne, *czy nabycie przez posiadacza własności nieruchomości (udziału w nieruchomości) automatycznie niweczy prowadzone przez tego posiadacza postępowanie o nabycie tejże nieruchomości w drodze zasiedzenia.*

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, dla skutecznego powołania w skardze przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. konieczne jest wykazanie przez skarżącego kwalifikowanej postaci

naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter oczywisty, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2016 r., IV CSK 729/14 oraz z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15 - nie publ.). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna bez głębszej analizy przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Przy tym przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym - jego zdaniem - Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią juretryczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2013 r., I UK 214/13, nie publ.).

Przedstawienie tej przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania przez oboje skarżących nie odpowiada powyższym wymaganiom, bowiem rozważania wnioskodawczynie i uczestnika postępowania zostały poczynione w oderwaniu od istotnego elementu stanu faktycznego ustalonego przez sądy *meriti*, jakim jest brak posiadania samoistnego po stronie wnioskodawczynie. Kilkakrotnie przy tym skarżący odnoszą się do „faktu posiadania” nieruchomości przez Irenę Klas, co jest zbieżne z ustaleniami sądów tylko o tyle, o ile przyjmie się, że chodzi o posiadanie zależne. Tylko taki rodzaj posiadania został bowiem wykazany w toku postępowania. Nie jest przy tym prawdą, iż Sąd odwoławczy pominął domniemanie prawne, w tym domniemanie posiadania samoistnego. Przeciwnie - inaczej niż utrzymują skarżący w toku procesu doszło do obalenia tego domniemanie

poprzez wykazanie takich okoliczności jak podział działki i fakt dysponowania przez właścicieli wyodrębnionymi z niej nieruchomościami, a także poprzez analizę intencji, jaka towarzyszyła właścicielowi działki w chwili udostępniania wnioskodawczyni pomieszczeń mieszkalnych (przrzeczenie złożone ojcu).

Z kolei przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, tzn. jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzyganiu innych podobnych spraw. Jednocześnie, chodzi o problem, którego wyjaśnienie byłoby konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi, wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) oraz w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (por. postanowienia: z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, nie publ. oraz z dnia 3 lutego 2012 r. II UK 271/11, nie publ.).

Zagadnienie zaproponowane przez skarżącego zostało sformułowane w oderwaniu od stanu faktycznego przyjętego w sprawie. Miałoby ono pewną doniosłość prawną jedynie wówczas, gdyby przyjąć, że użyty w nim termin „posiadacz” odnosi się do posiadacza samoistnego. Traci ono jednak logiczny sens na tle niniejszej sprawy, w której ustalono, że wnioskodawczyni nie jest posiadaczką samoistną. Roszczenie o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie jest bowiem automatycznie niweczone poprzez samą okoliczność, że posiadacz przedmiotowej nieruchomości nie jest jej posiadaczem samoistnym, niezależnie od tego, czy nabywa on następczo udział w nieruchomości czy też nie.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia obydwu skarg do rozpoznania, o kosztach zaś orzekł na podstawie art. 520 k.p.c.

jw